

KÁLVINISTA VILÁG.

REFORMÁTUS EGYHÁZTÁRSADALMI FOLYÓIRAT

A nőszövetségi munka feladatai.

Az egyes egyházmegyékből érkeznek a jelentések, hogy már megalakultak az egyházmegyei Nőszövetségek is. A tor-dai református nagygyűlés elkövetésével országos Nőszövet-ségi ülés is lesz, mely elő fogja készíteni az erdélyi református egyházkerület Nőszövetségét. Rendre-rendre ki fog ala-kulni az a szervezet, mely Isten országa szolgálatára úgy fogja egyesíteni református asszonyainkat, leányainkat, mint ahogy a férfiakat egyesíti s munkára szervezi a presbi-terium, egyházmegyei, egyházkerületi tanács, illetve közgyű-lés. A mi Anyaszentegyházunk történetében is ragyogó pél-dák beszélnek arról, hogy a női szívek Krisztus iránt való szerelme, odaadó buzgótsága csodálatos eredményekkel, alkotásokkal tudta szolgálni a multban is az Isten országát. Isko-lák, árvaházak istápolása, szegények segélyezése, templomok építése, díszítése, a belső hitélet ápolása Anyaszentegyhá-zunk történetében is mindig talált lelkes női támogatásra s a mi asszonyaink is áldott bizonyosságot tettek arról, hogy a Mária hűségével és a Mártha szorgalmával tudnak, akarnak Krisztusnak szolgálni. Ma még nagyobb szükség van az ilyen munkára, azért kell megkeresni azt a formát, mely leginkább alkalmas a szétszórt erők egyesítésére. Olyan rendkívüli fel-adatai vannak ma már a leginkább nők által végezhető sze-retet munkáknak, amelyeknek megoldására csak az erők egyesítése által lehet gondolni. Csak egy pár egészen közvet-len szükségre utaljak. Nincs kellően biztosítva árváink elhe-lyezése, megoldatlan a gyülekezeti és kórházi diakonisszák nevelésének kérdése, támogatásra várnak rendkívüli nehéz-ségekkel küzdő leányinternátusaink, teljessé kell tennünk

egyetlen felsőbb leánynevelő intézetünk kiépítését. És ezek csak a legszükségesebb, külsőleges feladatok, de mily sok a tennivaló a lelkek belső építése, a szíveknek Krisztushoz való odakapcsolása tekintetében. Valaki azt mondotta volt, hogy ma még nem érett a helyzet a Nőszövetségek szervezésére. Várni kell addig, amíg az egyes gyülekezetekben belső indításhoz, önként, minden felülről, vagy kívülről jövő kezdeményezés nélkül, természetesen fejlődés eredményeképpen indul munkába a női társadalom. Ismerjük, méltányolni tudjuk ennek a felfogásnak sok komoly érvét, magunk is valljuk, hogy éppen a lelki munka terén külső parancsra, belső lelki indítás nélkül megszervezett emberekkel nem lehet eredményeket elérni. De nincs is erről szó. Csak arról van szó, hogy azok, akik érzik, hogy ezer nehézséggel küzdő Anyaszentegyházunknak nincs sok ideje várni várni égető, nagy kérdéseknek megoldására, mert e várakozás a sok sebből vérző, gondjainkra bízott református magyarság pusztulását jelenti, azok, de csak azok, minden községben és minden egyházmegyében, az egész egyházkerületben jelentkezzenek, szorítsanak testvéri kezét egymással és induljanak közös szent munkára. A többi azután a csodatevő Istené, aki még soha áldás nélkül nem hagyta az Ő országa érdekében vállalt és végzett munkát, ha az egyébként csak annyiból állott is, hogy egy szomszédhozónak egy ital vizet nyújtott.

Csak egyetlen egy példát, a mi életünkben vett példát említek. Lakik a kolozsvári munkás negyedben, a Csákány utcában, egy szegény gyümölcsáros asszony. Nagyon szegényes háza előtt udvarában van egy eperfa. Egy nyáron Isten lelke által indítva megszólította az utcájában csatangoló, gondozás nélküli gyermekeket. Jöjjetek, játszodjatok itt az én eperfám alatt, nemcsak ehettek az eperből, hanem szent énekeket, áldott bibliai történeteket is tanulhattok tőlem. Ma már nyolcvan gyermek alkotja ez asszony vasárnapi iskolája növendékseregét. Segédtanítói is vannak s évenként szeretet vendégségek s megkapó templomi ünnepélyek keretében számolnak be arról, hogy az aratás érik. — Ha megismertetjük, beszélünk ezekről a munkákról gyülekezeteinkben, ki tudja nem jelentkeznek-e itt is, ott is lelkek, asszo-

nyok, leányok, akik boldogan, örvendező lélekkel vállalják az ilyen munkának minden terhét, minden áldozatát? Mire várjunk? Isten lelke itt is, ott is jeleket adott, drága bizonyságokat tett arról, hogy vannak már, nem is olyan nagyon kevesen asszonyaink és leányaink közül, akik dolgozni akarnak s cselekedeteikkel akarják megbizonyítani hitüket. Ezeknek a lelkeknek legyen boldog találkozója a tordai református nagygyűlés Nőszövetségi konferenciája. Jó alkalom lesz ez arra, hogy a Nőszövetségi munka feladatait áttekintsük s a legsürgősebb teendők számba vevése után szervezett erővel munkába kezdjünk, illetve a nagyon sok helyen megkezdett munkát egymás hite által megerősödött lélekkel folytassuk.

A Nőszövetségi munka programját igazában az egyes egyházak Nőszövetségi, az egyetemes munkaprogrammot a kerületi választmány fogja majd megállapítani.

Ez alkalommal csak utalni kívánok egy régebbi cikkem kiegészítéséül pár olyan feladatra, mely a megmentő és hódító szeretet gazdag munkaterületeiről különösen kihívja érdeklődő figyelmünket, várja szolgálatunkat. Szórványokban lakó híveink gyermekei egyre nagyobb számban nőnek fel iskoláztatás nélkül, nemcsak, ma már sajnos, több olyan egyházközségünk van, ahol évenként 40—60 gyermek nélkülözi a magyar nyelvű oktatást. Hol vegyük fel ezeknek a gyermekeknek gondját, ki törődik elhelyezésükkel, oktatásukkal? Ott van a cselédmisszió kérdése. Ki tudja megfogni ezeknek az ezer kisértésnek kitett leányoknak a kezét, hogy átvezesse őket a szolgálat, a kisértés szakadékein s ha már városba hozta őket az élet kényszere, ne megromlott vért, tisztátalan erkölcsöket, hitetlenséget, hanem hitben megszentelt szívük nemes fogadalmait vigyék haza s otthon áldásosan érvényesítsék szélesebb ismereteiket, tapasztalataikat? Ki védelmezi az annyi kisértésnek kitett magános hivatalnok nőt? Ki kel pártjára a nyomorúlt élet sajnálatraméltó áldozatainak, az elbukottaknak? Ki veszi fel az elhagyott gyermekek gondját? Ki siet védelmére a munkaképtelen aggoknak, ki nyújt mentő kezet az élet hajótöröttjei felé? — És ma,

amikor olyan sokféle hatás alá kerül a lélek, nem kell-e megpróbálni az evangéliumi iratterjesztés, szétszórtságban levő híveink felkeresése, külvárosi evangélizációs összejövetelek rendezése, templomi ünnepélyek, ismeretterjesztő előadások, református sajtó útján odavonni a lelkeket a krisztusi élet hódító hatalma alá? Ki segít ebben a munkában? Nem kell-e munka-alkalmak teremtése, háztól-házig terjedő szeretet segítsége által támaszt, tanácsot, védelmet nyújtani egy-egy terhes család gondjával viaskodó anyának s nincs-e minden asszonynak szüksége, hogy az élet rohanásában megálljon s odaüljön asszonytársaival az ige mellé s az evangélium élővizéből üdítse fel megújulás után szomjuhozó lelkét? — Kérdések ezek, melyekre hitünk szerint a Nőszövetségek fognak felelni a Mária alázatos, boldog vallomásával: Imhol az Úrnak szolgálója. Az alakuló, vagy már megalakult Nőszövetségeknek legyen szabad végül egyetlen egy dolgot figyelmükbe ajánlanunk. Ahol nem vetettünk előbb, ott nem várhatunk aratást. Előbb csendes, komoly, zajtalan munkát kell végeznünk, hogy munkánk látása ébressze fel a bizalmat és érdeklődést a Nőszövetségek iránt s csak azután várhatunk és kérhetünk, gyűjthetünk nagy céljaink megvalósítására eredménnyel. Amekkora talajt megműveltünk, komoly, lelkiismeretes munkával, csak akkora területről várhatunk termést. Sietnünk sem lehet az aratással. Várnunk kell, amíg megérik a vetés. Mindenesetre nagy szükség van ez egyszerű igazság szem előtt tartására, mert a türelmetlenség, a mindenképpen külső sikerre törő túlbuzgóság sokszor kockára teszi az egyébként legodaadóbban végzett munka sikerét is. A Nőszövetség munkásainak lelkében is ott kell lennie valaminek az evangéliumi magvető isteni nyugalmából, kiről az Úr Jézus Krisztus példázatában (Márk IV. 26—30.) olyan áldott bölcsességgel szólott mindnyájunk tanulságára.

Vásárhelyi János.

Időszerű témák.

Isten segedelmével megválasztottuk a zsinati atyákat, s ide-oda összeül zsinatunk, — új helyzetünkben az első, — és megkezdi törvényhozási munkásságát. Gondolom nem fog ártani, hogyha egy és más témát jóelőre felszínre hozunk, hogy követünk, mielőtt ott a zöld asztalnál az elnöki csengetyű, tényleges munkára hívná fel, — gondolkozzanak a megoldásra váró feladatokon.

Ime egypár ilyen téma a sok közül.

Még boldogult fungens-esperességem idejében, — nem emlékszem egyházmegyeitanácsból, vagy közgyűlésből, — felírunk volt az Igazgatótanácshoz *a háromnapos sátorosünnepnek két napra leendő redukálása tárgyában*. Indokaink ezek voltak: A nagy római katolikus egyház naptárjában két napot jelez veresbetűvel, s annyit is tart meg. Minálunk a magyarországi egyházkerületekben két napos a karácson, húsvét és pünkösdi szentünnep. A háromnapos sátorosünnep csak nálunk, erdélyi reformátusoknál volt divatos, no meg a görögkeleti és unitárius egyházban.

„Még nem időszerű“ indokolással az Igazgatótanács előterjesztésünket nem vitte felsőbb hatóság elé.

Zsinat előtt állván, a magam részéről felvetem ismét ezt a kérdést. Az impériumváltozással bizonyos román ünnepeket is meg kell tartanunk s ezzel bizony szaporodott a munkaszüneti napok száma. A mostani harmadik ünnepnapot a nép is csak immel-ámmal, bizonyos lankadt búzgósággal tartja meg; nagyobb gazdaságok, gyári-, iparivállalatok (ha éppen keresztények is) egyáltalán meg se tartják.

Ha még úgy kegyes áhítattal ünnepeltetnék meg a harmadnap, megtartandónak véleményezném továbbra is, de bizony pl. karácsonban csak névnapos, mulatozási alkalom, — húsvétkor és pünkösdkor meg két drága munkanap marad el, anélkül, hogy valláserkölcsileg gazdagítaná a hívek lelkét.

Franciaországban a protestánsok csak egynapos sátorosünnepet tartanak. A katolikusok kettőt.

Ezt a témát mindenesetre elég komolynak tartom arra, hogy zsinati atyáink figyelmébe ajánljuk. De az se ártana, ha előbb az egyes presbiteriumokat megkérdeznők e tekintetben. Mert ha maga a nép a háromnap mellett dönt, — akkor én is, — álláspontom fenntartása mellett ugyan, — de elnémulok.

*

Bizonyos tekintetben kapcsolatos volna ezzel az *ünnepnek megtartásának az ideje*. A keleti egyház nagyot közeledett mihozzánk, midőn elfogadta a nyugati ünnepek dátumát. Nem tudott azonban teljesen hozzánk símúlni a húsvétet illetőleg, — de itt is csak bizonyos periodusokban, mikor az összeesik a zsidó húsvétal.

Legszembeötlőbb a nehézség az *áldozócsütörtökkel*. Megtartjuk a miénket mint vallásos, egyháziünnepet, s a románokét, mint a *hősök-napját*, mint kimondott nemzetiünnepet vagyunk kötelesek megtartani.

A húsvétot illetőleg különben egy kolozsvári napilap az alábbiakban ismertette az egyesítésre irányuló törekvéseket:

„A naptáregyesítés, amely három évvel ezelőtt az ortodox államokban is megvalósult, gazdasági és szociális szempontból igen jó hatással volt, megmaradt azonban egy hiányossága, amely abban nyilvánul, hogy a húsvéti ünnep és az ehhez csatlakozó többi ünnepnapok más időpontra esnek az orthodoxoknál és másra a katolikusoknál és protestánsoknál. Ezen a hiányon akar a Népszövetség segíteni annak a beadványnak alapján, amelyet 1923-ban intéztek hozzá. Már akkor megalakult egy bizottság a kérdés tanulmányozására. Kikérték az egyházi főméltóságok véleményét és megállapították, hogy az egyházaknak nincsen különleges kifogásuk a húsvéti ünnepek egyesítése ellen. A Népszövetségnek bizottsága erre felkérte az illetékes állami és egyházi fórumokat, hogy a kérdés megoldását minél hamarább vigyék keresztül.

A népszövetségi munkának első eredménye már megnyilvánult Angliában, ahol a képviselőház nemrégén megállapította, hogy Angliában a húsvéti ünnep mindig április második

vasárnapjára esik. A Népszövetség bizottsága ezt kiindulópontnak használja és reméli, hogy ehhez a megoldáshoz hozzájárulnak a többi államok, illetve egyházak is és így ugyanaznap ünneplik meg a keresztyén egyházak a húsvétot.“

A „Református Lelkészek Lapja“ 3-dik számában is olvassuk pedig, hogy az angol parlament elfogadta a húsvét megünnepléséről szóló törvény-javaslatot. Szóval egyházak és parlamentek foglalkoznak az ünnepek egységesítésével.

Végül még egy téma. Az „Ellenzék“-ből olvassuk az alábbi kis napihírt:

„*Keresztet a református templomokra — mondja Hegedüs Lóránt.* Budapestről jelentik: A magyar református egyház zsinatának megindulásakor Hegedüs Lóránt megint erőteljesen hangoztatta azt a régi kedvenc indítványát, hogy a református templomok tornyán haladéktalanul helyezték el a keresztet.“

Szívesen vagyok és leszek egy erdélyi Hegedüs Lóránt. Zsináti mandátumom nincs, hanem, — ahol tehetem, — a lapok hasábjain, — vetem fel a kérdést, hozom szőnyegre annak, — zsinatelőtti megbeszélését. Indokom nagyon egyszerű, — nem sokbeszédű: *Nem szégyellem a Krisztus evangéliumát; nem szégyellem a Krisztus keresztfáját!*

Csekme Ferenc.

Az Evangéliumi Világszövetség eredete, céljai, kilátásai.

Irta: *Gooch H. M.*, a brit szervezet főtitkára.

Mikor az Evangéliumi Világszövetség eredetét, céljait és kilátásait próbáljuk körvonalazni, először is azzal a kérdéssel kell szembenéznünk: mi az a keresztyén egység? Mert a „mi szerencsétlen megosztottságunk“ és az egységre és együttműködésre való őszinte vágyakozás volt az, ami életre hívta a Világszövetséget 1846 augusztusában.

Az Evangéliumi Világszövetség azzal az igénnyel lép fel, hogy ő megadja a feleletet. Rámutat Krisztusra, az emberiség Megváltójára, aki e szavakat mondotta: „Ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat“, és aki később tusakodva könyörgött azokért, akik benne hinni fognak, „hogy mindnyájan egyek legyenek“. Az Ő egyházának, az „egy test“-nek egyének a tagjai, „minden népből és nemzetségből, ágazatból és nyelvből“, akik egymástól különböznek szellemi látkörben és vérmérsékletben, nyelvben és nyelvjárásban, de mindnyájan egyek abban, hogy elismerik az Úr Jézus Krisztusnak tekintélyét és főségét, mindnyájan tudják, hogy őket az Ő drága vére váltotta meg és a Szentlélek szülte újjá, és mivel így a hit és a szeretet vonja őket a Krisztushoz, ezzel önként következőleg egymáshoz is közelebb vonatnak, kölcsönös testvéri közösségre és az Isten országa dolgaiban való együttműködésre.

Ez magyarázza meg az Evangéliumi Világszövetség eredetét. 1846-ban, Londonban született meg azon a nagy konferencián, melyen 800 kiküldött vett részt sok országból és az imádság és testvéri szeretet légkörében elhatározták az Evangéliumi Világszövetség megalakítását. Az alapot 1846 augusztus 24-én fogadták el. Ha az ember olvassa erről az alapvető konferenciáról a tudósításokat, mély benyomást tesz rá az a forró testvéri szeretet, mely az egészet áthatotta. A konferencia hitvallást tett bizonyos dolgok mellett. Vallást tett arról, hogy Krisztus egyháza egy és így a konferencia célja nem lehet ennek az egységnek a megteremtése, csak a meglátása és

a kinyilvánítása. Sajnálattal állapította meg a keresztyénség megosztott voltát, de vallást tett a keresztyén egyházakhoz, mint emberi szervezetekhez való hűségről és megalkotta azt a szövetséget, amelynek hivatása, hogy mint világot átfogó szervezet kifejezést adjon annak az igazi egységnek, mely ott van a keresztyének minden különbözősége mögött és hogy elősegítse az igazságnak és a szeretetnek az ügyét és a jó munkákban való együttműködést. Egy ilyen konferenciából gyakorlati eredményeknek kellett következniük s mielőtt a kiküldöttek szétoszlottak és hazájukba visszatértek, már felismerték, hogy a pápizmus olyan tény, amely fenyegeti az evangéliumot; hogy a hitetlenség a legfőbb ellensége Krisztusnak és a keresztyén hitnek; megállapították továbbá, hogy az egyesült imádság a leghatalmasabb harcos erő az egyesült törekvésben: és ezért kezdeményezték az Egyetemes Imahetet. Kifejezést nyert a misszió munkája iránti rokonszenv és a misszió mezőkön való egység szüksége. Megállapították, hogy az evangéliumi igazságnak a szeretet szellemében való megőrzése lényeges vonása kell hogy legyen egy ilyen szövetségnek. Megkapó illusztráció volt a Krisztus teste valamennyi tagjának egységére nézve az a további egyhangú megállapodás, hogy az Evangéliumi Világszövetség arra fog törekedni, hogy segítségére legyen az üldözött keresztyéneknek minden országban és előmozdítsa a vallásszabadságot világszerte.

Hadd tegyek föl most egy másik kérdést. Mennyiben válósultak meg az Evangéliumi Világszövetség megalapítóinak eszményei és törekvései?

Nyolcvan esztendő mult el az alapvető konferencia ülési óta. Az eredmények messze túlhaladnak a konferencia delegátusainak legvérmesebb reményeit is. A szerényen elültetett palánta, amelyről a tények fényében elmondhatjuk, hogy Isten plántálása volt, fává növekedett, mely mély gyökeret vert minden országban és ágait kiterjesztette az egész művelt világra. Van-e hely, ahol az Evangéliumi Világszövetség neve ismeretlen? Van-e ország, amely nem érezte meg a hatását a keresztyén egységre, a vallásszabadságra, az üldözött vagy szenvedő keresztyének sorsának enyhítésére, a direkt evangélizáló munkára való törekvéseinek? Oroszországban és más

országokban még a börtönök is megnyíltak a szövetség apostoli lelkű munkásainak a szolgálatai előtt és úgy a vallási elnyomás, mint a vallásszabadság napjaiban a Szövetség pénze, imádsága és befolyása volt az eszköz a stundisták és mások felsegítésére. De nemcsak Oroszország, hanem Európa majdnem valamennyi országa, sőt még azon túl is nem egy ország tanúja volt azoknak a csendes és fitogtatás nélküli, de kitartó törekvéseknek, amelyeket az Evangéliumi Világszövetség kifejtett ilyen és más irányban. Néha a brit szervezet maga lépett akcióba, máskor a többi európai és az északamerikai ágakkal karöltve. Példákkal szolgálhatunk, hogy az Evangéliumi Világszövetség hogyan fogta pártját különböző országokban az üldözött keresztyéneknek. Itáliában az inkvizíció még fennállott 1849-ben és később is. Dr. Geymonat Toscanában és mások börtönt és kínzásokat szenvedtek. A Világszövetség egy küldöttsége volt az, élén Roden lorddal, amely kiszabadulásukat keresztülvitte s amely siettetette a toscanai és nápolyi zsarnokságok bukását.

Későbbben a keleti orthodox egyház, a cári uralom alatt, üldözést indított a 160.000 evangélikus keresztyén ellen a balti tartományokban s megfosztotta őket minden vallási szabadságuktól. Az Evangéliumi Világszövetség ekkor egy határozott felhívást intézett a cárhoz és az üldözött egyházak vallásszabadsága biztosítottatott.

Spanyolországban gyakran volt szükség a Világszövetség segítségére, és azt sohasem kérték hiába. Matamorost és másokat hosszas gályarabságra ítélték. A Világszövetség sietett segítségükre. Tíz országnak huszonöt képviselője ment deputációba Madridba. Az eredmény az lett, hogy a foglyokat szabadon bocsátották és a szörnyű ítéleteket megsemmisítették. Később, mikor Izabella bukása megnyitotta az ajtót Spanyolországban az evangéliumhirdetés előtt, de az alkalmat egy evangéliumi szervezet sem tudta felhasználni, akkor a Szövetség volt az, mely az első evangelizáló csapatot elküldte a spanyol félszigetre, Krisztust prédikálni. Ma a Spanyol Evangéliumi Szövetség foglalja össze a Krisztusért munkálkodó evangéliumi erőket Spanyolországban és hatalmas befolyással bír a vallásszabadság ügye mellett.

Sokkal többet is lehetne még írni, de talán elég ennyire is rámutatni ahhoz, hogy nyilvánvalóvá legyen a Világszövetségnek ezen irányban való gyakorlati munkája.

Az Evangéliumi Világszövetség tevékenysége mindig alkalmazkodott a változó körülményekhez. A vallásos élet és szolgálat minden új fázisa készen találta arra, hogy mint az egyes keresztyének és az egyházak rendelkezésére álló központi és együttműködő testület, a viszonyokhoz alkalmazza magát, anélkül azonban, hogy hűtlenné vált volna az egység, szabadság és keresztyén testvériség azon elveihez, melyek a Krisztus evangéliumának lényeges vonásai s melyek a nemzetek életének egyedüli gyógyszereiként alkalmazhatók ebben a világban, melynek legégetőbb szüksége az, hogy megismerje azokat, amik az ő békességére valók.

A különböző közösségekhez és nemzetekhez tartozó keresztyéneknek a testvérisége, amit az Evangéliumi Világszövetség képvisel, hatása alá vont és életre hívott sok más társulatot és szövetséget, a felekezetek közt és fölött állókat, melyek eleven tevékenységet fejtettek és fejtenek ki. Ezeknek a hatása alatt rokon egyházak összcsovdadtak, vagy különböző missziói vállalkozásokban kezét fogták és talán ma a misszió mezeje az, ahol krisztusi szellemüknek az eredményei a legnyilvánvalóbbak.

Az Egyetemes Imahét, amelynek programja évenként sok-sok nyelvre és nyelvjárásra lefordítva jelenik meg, a missziói országokban valóságos ünnepe a keresztyén egységnek és imádságban való közösségnek. Például Kinában, ahol az imahét a nemzeti egyháznak életében és munkájában valóságos ünnepi alkalom, a kinainyelvű programot tízezerszámra terjesztik valamennyi tartományban. Az Egyesült-Államokban valami húszmillió keresztyén fog össze minden év kezdetén az Egyetemes Imahéten az Egyházak Szövetségi Tanácsának a tevékenysége folytán. Az Imahét egyre jobban kiterjeszti a maga hatását, úgy, hogy a világ minden új esztendő első teljes hetében „aranykötelékkel összekötve borul Isten lábához“.

A kilátások biztatók. Semmi sem történt, ami csökkenthetné a Szövetség elveinek vagy gyakorlati munkájának a

fontosságát. Olyan értékei ezek ma a keresztyén egyházaknak, amelyekre a legnagyobb mértékben szükség van. A nagy háború sok dolgot megváltoztatott, de nem változtatta meg az Istennek a terveit és szándékait a Krisztus Jézusban. Ezeknek a beteljesülése, a Szentírásnak megfelelően, amelyet az Evangéliumi Világszövetség isteni ihletésűnek, kötelező erejűnek és elégségesnek tekint, az, amire a Világszövetség kezdettől fogva törekedett és ma is törekszik. Arra vágyik és azért imádkozik, hogy jöjjön el a Krisztus országa, mindazoknak egysége által, akik Őbenne hisznek. Ébren tartani a keresztyénség lelkiismeretét és előmozdítani az *egy Fő egy* teste, az anyaszentegyház összes tagjainak a testvériségét, ez nemcsak tág látókört nyit meg, hanem ösztönző erőt is nyújt. És nem emberi kezdeményezésnek és ügyességnek a műve, itt a Szentlélek erejére van szükség.

Minden kezd megérni az Isten országa és az Úr Jézus Krisztus eljövetele számára, hogy Ő uralkodjék és kormányozzon, mint királyok Királya és uraknak Ura. A világ lassan, de biztosan készül erre. Európa az övé lesz, Ázsia az övé lesz, Amerika az övé lesz, Afrika az övé lesz, a tenger szigetei az övéi lesznek, az övé lesz az egész világ. Körülövezi már az egész földet az imádság lelke és a külső és belső miszió munkája. A hajós megtette a maga munkáját, a felfedező megtette a maga munkáját, a tudomány megtette a magáét, a villamosság, a távíró, a rádió megteszik a magukét, mind készíti az utat a Krisztus eljövetelére, az ő koronázására. Készen van-e az egyház? Készen vannak-e a keresztyének? Addig nem jön el az Úr, míg az övéinek egysége teljessé nem lesz. És minél közelebb jutunk Hozzá, annál közelebbi vonatunk egymáshoz; megtartva a Lélek egységét a békeségnek kötelékében, annál hamarabb fogjuk meghallani az ő diadalszekerének zörgését.

Az Ev. Világszövetség nemzet- és felekezeti. Tagja lehet bármely nemzetbeli keresztyén, aki elismerve a Szentírásnak isteni ihletét, tekintélyét és elegendő voltát, hisz *Istenben, az Atyában, az Ő Fiában, a Jézus Krisztusban*, a mi Istenünkben és Megváltónkban, aki meghalt a mi bűneinkért és feltámadott; és a *Szent Lélekben*, aki által óhajtja

a testvéri közösséget mindazokkal, akik a Krisztus testét alkotják. Az apostoli szó: „Mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban“ — hangsúlyozza azt a szellemet, amelyben a Világszövetség a maga munkáját végzi a keresztyén egység és együttműködés érdekében, bel- és külföldi szakosztályai által.*

AZ IGE FÉNYÉNÉL.

Aki vélem nincs, ellenem van az.

Lukács 12:34—35. „Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is. Legyenek a ti derekaitok felövezve és szövétnekeitek felgyújtva.“

A keresztyénség nyílt ellenségei mindig csak javára voltak a Krisztus anyaszentegyházának. Saul micsoda ádáz haraggal és elkeseredéssel üldözte és gyilkolta a keresztyéneket s úgy-e, hogy belőle lett a Krisztus legnagyobb apostola? A keresztyénség legnagyobb igazságai öntudatosítását is jó részben az ellenségeinknek köszönhetjük. Ami miatt gúnyolták és üldözték a keresztyéneket, mert legfontosabb erőközpontjaikat fedezték fel benne, ott kényszerült a keresztyénség a legerősebbé lenni s így lett alkalmassá a győzelemre.

S ez áll a mai modern időkre is. Egy amerikai lap közli a jelentést, hogy a forrongó, Európaellenes és keresztyénséggyűlölő magatartású Kínában 750.000 kötet újtestamentum van sajtó alatt, amelyeket Shanghaiban nyomnak s amiknek az ára 150.000 dollárra rug. Ezt az összeget úgy adták össze az Egyesült-Államok, Kanada, Nagy-Britannia, Ausztrália és Újzéländ keresztyénei, — s erre semmi más nem indította őket, mint az, hogy a pogány Kina külső úszítására támadásba kezdett a keresztyénség ellen. Az a keresztyénség pedig, mely a 400 milliós kínai nép szuronyaival szemben háromnegyedmilió bibliát állít oda, elérte a maga fenséges hivatását.

Sokkal rombolóbb és sokkal leküzdhetetlenebb baj az, ha valaki névleg a Krisztusénak mondja magát és úgy csalja

* Aki az Ev. Világszövetség munkája iránt érdeklődik, azt támogatni óhajtja, — forduljon felvilágosításért lapunk szerkesztőségéhez.

meg a Krisztust. Belső, erkölcsi hatása tekintetében is kétségbeejtő, ha Krisztus tanítványainak valljuk magunkat, de Judás módjára eláruljuk őt, azorban külső következményeiben is megdöbbenően pusztító, mert nehezebb ellenőrizni és megfelelően óvakodni tőle.

Ott vannak például az úgynevezett anyagi érdekei ennek a világnak. Azok a kis kerek ércdarabok, amiket pénznek nevezünk és amik annyi vágyat, kísértést, könnyet, verejtéket, vért csavarnak ki belőlünk, tulajdonképpen elátkozott kocsikerekek, amelyek a bűn szekerét röpitik keresztül ezen a világon.

Az ószövetség népe minden javának tizedét Isten oltárára vitte; a cselekedetek könyvének keresztyénei egész vagyonukat odahordták: a huszadik század modern Judásai pedig hitvány vérdíjért kufár módon áruba bocsátják saját lelküket és eladják a Krisztust. Nyugat nagy államaiban indult egy keresztyén mozgalom: a sáfárság. Azon alapszik, hogy mindent Istentől kaptunk, minden őt illetné ugyan, de legalább egy tizedet adjunk vissza neki. Az anyagi javainkból is: egyházunk, egyházi intézményeink, iskoláink, kórházaink fenntartására, szegényeink gyámolítására; de az egész életünköl, a munkaerőnköl, az időnköl is. Ha minden tíz napunköl annyi időt szakítanánk ki Isten számára, hogy egy teljes napot kitegyen, olyan csodákat művelhetne a keresztyén egyház, amilyeneket még nem látott a világ. De hányan vannak köztünk ilyenek? Kik azok a hű sáfárok, akik legalább egy tizedrészt visszaadnak Istennek, abból, amit tőle kaptak. Nem: Istentől sajnáljuk a tizedrészt, de egy vendéglöböl szégyenlenénk úgy eljönni, hogy legalább 10 százalékos borraalót ne adjunk s egy szállodai portásnak a szemébe sem mernénk nézni, ha nem nyújtottuk volna át a neki járó kis percenteket. Isten országa ügyétöl ellenben egy százalékot is sajnálunk, ami profán, vulgáris nyelvre lefordítva úgy volna kifejezhető, hogy azt, aki nek mindenünkkel tartozunk, még annyi áldozatra sem méltatjuk, amennyit másnak borraalóul adnánk. Hát nem eláru-lása ez a mentalitás a Krisztus evangéliumának?

Vagy az idő. Hogy állunk vele? Kálvinista templomaink vasárnap nyitva vannak maximum 3—4 óra hosszat, a hét napjain egy-egy félórát vagy egy órát; és akkor is ritkábban

telnek meg, mint ahányszor üresen maradnak. Ha egy gyár, egy kereskedés olyan üzemmel kényszerülne dolgozni, amilyenre a keresztyénséget a hívei közönye kényszeríti, bizonyosan csődbe jutna. A keresztyénség a világ legnagyobb erőforrása és legfontosabb értéke; de azért a mai nevelési rendszer és a legközvetlenebbül érdekelték, a keresztyén szülők, több időt és gondot fordítanak a gyermekek tánciskola leckéire, mint a vallásórákra vagy a vasárnapi iskolára.

Am éppen az a tény, hogy a keresztyénség 2000 éven át fennmaradt, megélt és fejlődik olyan körülmények dacára, amik feltétlenül megbuktattak volna akármilyen ipari, pénzügyi és közgazdasági vállalkozást, mutatja, hogy van vitalitása és vannak olyan értékei, amik minden egyéb értéket messzire felülmúlnak.

Hát az nem megtagadása és elárulása-e Jézus evangéliumának, amikor a nemzeti érzés túlfűtött hevülete kiöli egész országok népéből az általános emberszeretetet és gyűlöletet szít ember és ember között? Nem árulás-e Isten országával szemben, ha politika címén, pártérdekekből néprétegek, társadalmi osztályok emelnek öklöt egymás ellen?

A legnagyobb baj az, hogy majdnem minden ember elismeri, hogy ezek a vétkek az anyagiasság, a nagyravágyás, a szeretetlenség, a közöny, amikről az imént szó esett, valóban elítélendő dolgok. Önnönmagára nézve azonban senki sem monja ki az elmarasztaló ítéletet. Nemcsak ezekre a bűnökre, de más bűnökre nézve sem. És éppen ez az a veszedelem, amittől óvakodni kell. Minden bűn megmagyarázza magát, megindokolja magát, elkendőzi magát; úgy tünteti fel magát, mintha nem is lenne bűn. Senki sem vállalná szívesen magára a vádat, hogy bűnös; senki sem tulságosan hajlandó erre; mindenki inkább kedvezően vélekedne maga felől, mint kedvezőtlenül.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy valóban büntelenek vagyunk. Csak elvakultunk a bűnnel szemben. Judásba beméne a Sátán, és befogta a szemét. Judás nem vette észre, hogy a bűn útján halad, azt sem tudta, hogy hová viszi ez az út. De a nagyobb baj az volt, hogy elvesztette a tekintete elől a Krisztust. Nem látta benne Istent, azt hitte, hogy csak olyan ember, mint ő. Pedig, ha Isten fiát látta volna benne, akkor a Sá-

tán nem vihette volna romlásba. S ez a folyamat megy végbe bennünk is. Ezért rendkívül félelmetes a bűn hatalma. Először elfedezgeti magát, tetszetős álarcban jön elénk. Aztán elvakít és elfordítja a szemünket Istentől, hogy csak az övéi legyünk. A végén pedig megöl és ádázul tapsol a holttestünk fölött. Judás bűne felett nem az igazságszolgáltatás ítélkezett, a saját bűne gyilkolta meg s Jeruzsálem mellett a vér mezeje, az „akel dama“ földje, mai napig is hirdeti hogy a bűn zsoldja a halál.

Az féljen legjobban, aki nem érzi a mellette lappangó, szívében rágódó bűn jelenlétét. Fordítsa el szemét a világról, adja oda az életének bár egy tizedét a Krisztusnak, merüljön el az ő szemlélésében s akkor fel fogja fedezni a rémes ellenséget. És akkor szálljon vele szembe.

Ne féljen a látszólagos eredménytelenségtől. Egy jó ügy érdekében még a csatavesztés is gazdagabbá tesz, mint ezer olyan győzelem, ami a bűnnek szolgál. Az meglehet, hogy mikor a Sátánnal szembefordulsz, dühében a földre taszít, de maga az a tény, hogy volt bátorságod ellenszegülni, félig már győzelem. A gonosz a fogát csikorgatja, mert érzi, hogy ha nem is tudtad egészen keresztülhúzni a számításait, a lába alatt megrendült a föld. „Állj ellene az ördögnek és elfut tőled“. — S az egész küzdelem alatt bizonyos lehetsz afelől, hogy a gonosz elleni harcban sohasem vagy egyedül. Mert amilyen mértékben nő az ellenállásod a Sátánnal szemben, olyan mértékben jutsz közelebb Istenhez. „Közeledj Istenhez és ő is közeledni fog hozzád.“ A világ pedig csodálatos változáson megy át eközben: a láthatáron aranyszínű fényesség támad, Isten körül tündökletes dicsőség; trónja mellől biztató üjongással szólnak hozzád boldog mennyei kórusok.

Maksay Albert.

H I R E K.

Református tanárkongresszus Kolozsváron. Az erdélyi református egyházkerület kollégiumainak, tanítóképzőinek és leányiskoláinak tanítótestülete a tavalyi határozat szerint az idén Kolozsváron tartotta rendes évi kongresszusát. A kongresszus jul. 16-án délelőtt kezdődött meg a református kollégium dísztermében. Az első nap ülészakát *Kovács Dezső* kolozsvári kollégiumi igazgató nyitotta meg, utána *Vásárhelyi János* püspök helyettes az egyházkerület nevében üdvözölte a kongresszust. Az első előadó *Dániel Viktor*, a brassói kereskedelmi iskola igazgatója volt, aki a kisebbségi tanügyet ismertette az utódállamokban. Azután *Illés Gyula*, a református igazgatónács tanügyi előadója ismertette az új iskolai törvényt. *Végh Samu*, a zilahi Wesselényi-kollégium igazgatója jó tankönyvek szükségéről beszélt, *Járay István* nagyenyedi kollégiumi igazgató pedig azt az ötletet vetette fel, hogy tanárainknak a regátba kellene tanulmányutakat tenni, az ottani pedagógiai rendszer tanulmányozása végett. *Csefő Sándor*, *Járay István* és *Kovács Benedek* előadásai után a kongresszus első napja a késő alkonyati órákban ért véget. A kongresszus második napjának egész délelőttjét *Schenk Gyula* brassói tanár két előadása töltötte

ki. *Brassói iskoláink jelentősége és Szakoktatásunk jelenlegi szempontból* — címek alatt.

Elekes Viktor nagyenyedi tanár indítványozza, hogy az iparostanonciskolák magyar tannyelve érdekében a Magyar Párt intervencióját kérje a kongresszus. *Járay István* nagyenyedi kollégiumi igazgató javasolja, hogy a brassói kereskedelmi iskolát helyezték át máshova, ha Brassóban nem helyezhető el megfelelő módon.

A délutáni ülésen *Kerekes Ernő*, volt zilahi Wesselényi-kollégiumi igazgató az önképzőkörök sorsáról tartott előadást, majd *Husz Ödön* kolozsvári református leánygimnáziumi igazgató tette a következő javaslatot:

„Az értekezlet kérje fel az egyházi főhatóságot, hogy a magyar párt és a többi kisebbségi felekezettel együtt indítson erőteljes mozgalmat a baccalaureátusi vizsgák szigorába burkolt numerus clausus ellen“.

Járay István nagyenyedi Bethlen-kollégiumi igazgató a tanárok javadalmazására és a nyugdíjas tanárok szociális helyzetének javítására nézve tett indítványt. *Tárca Bertalan* zenetanár pedig az ének- és zenetanítás bensőségesebbé tételére tett indítványt.

Harmadik napon reggel Nagy Jenő kolozsvári kollégiumi tanár az Iskolai Szövetkezetek, Kovács Benedek marosvásárhelyi tanár programmon kívül Ifjúsági könyvtárak címén tartottak előadásokat.

A tárgysorozat utolsó pontjaképen Dániel Viktor, brasói kereskedelmi iskolai igazgató terjesztette elő az Igazgatótanács számára megírt tantervezetét a magyar nyelvoktatásáról kisebbségi iskoláinkban.

VILÁGSZEMLE.

Mott János a kínai helyzetről. A kínai keresztyének végzetes dilemma elé sodródtak: vagy kívül maradnak a pártokon és ezzel a forradalom ellen foglalnak állást és az imperializmus gyanújába esnek, vagy kénytelenek a részben keresztyénellenes pártokhoz csatlakozni. A keresztyén vezetők legutolsó konferenciájukon mindenek előtt azzal a kérdéssel foglalkoztak: Hogyan azonosíthatja magát egy keresztyén a forradalommal úgy, hogy keresztyén meggyőződését ne kompromittálja, vagy ne tagadja meg? A kínai keresztyének szabadok kell, hogy legyenek abban, hogy saját lelkiismeretüket követhessék. A keresztyén misszionáriusok fáradozása, hogy a hívek döntését irányítsák, vagy arra vezetne, hogy a keresztyének idegeneknek tekintetnek, vagy, hogy a kínai keresztyén egyházban szakadás állana be. — Kínával szemben nagy türelmet kell tanúsítanunk; sokféle forradalom zajlik ott most egyidejűleg le, olyan mozgalmak, amelyek Európában évtizedek, sőt évszázadok alatt mentek végbe. Egy *irodalmi forradalom*, mint amilyen Európában a renaissance volt. Egy *politikai* forradalom, amely a császári despotizmus és a mostani anarchia közt folyik. Egy *szociális* forradalom: a nők a férfiakkal egyenjogusíttatnak. A világ legnagyobb bűneit érinti ez. Ha Kína egyedül lenne, az ópiummal már régen végzett volna. Nyugat akadályozta meg abban, hogy ettől a büntől megszabaduljon. Végül a *vallásos* forradalom. A keresztyén ellenes mozgalom csak egyik mozzanata ennek. Legyünk türelmesek azzal a néppel szemben, amely egyidejűleg nem kevesebb, mint négy forradalommal küzdöklik.

Palesztinában 1914-ben 600.000 arab és 84.600 zsidó lakott; 1922-ben a bevándorlás következtében a zsidók száma 89.794-re, 1926-ban 158.328-ra emelkedett. Miként növekedett a bevándorlók száma évről-évre, mutatja az alábbi áttekintés: 1919-ben 2618, 1920-ban 7129, 1921-ben 8517, 1922-ben 9481,

1923-ban 9609, 1924-ben 16.297, 1925-ben 36.933, 1926-ban 44.656 zsidó vándorolt be. 1925—26-ban érte el a legmagasabb fokát a bevándorlás. Az 1926-ik évben megkezdődött a krízis. Különböző okokból óriási munkanélküliség, gazdasági össze-roppanás és kivándorlás lépett fel. Palesztinából kivándoroltak: 1922-ben 1503, 1923-ban 3466, 1924-ben 2037, 1925-ben 2151, 1926-ban 7365 zsidó. Most pedig a bevándorlás szinte teljesen megszűnt, míg a kivándorlók száma, némely hónapban az ezeret is eléri.

Érdekes figyelemmel kísérni a zsidóknak más országokba való kivándorlását. 1919—1926-ig Palesztinába 105.109 zsidó vándorolt be, míg ugyanezen idő alatt az Egyesült Államokba 308.305, Kanadába 26.953, Argentiniába 49.598; tehát a 105.109 palesztinai bevándorlóval szemben 384.856 máshová kivándorló áll szemben. Ebből két dolog látható: 1. a zsidónép nyomorúsága igen nagy és 2. a cionizmus nem tudja megoldani a zsidó kérdést.

Az idők jelei.

1. **Angliában** a modern közlekedési eszközök, a motorbicikli és autó, számos nagyvárosi gyülekezetet nehéz helyzetbe juttattak. A múlt század közepétől kezdve a gazd. fejlődés a vidék elnéptelenedésére vezetett, most pedig a világháború óta a városok elnéptelenedése felé haladunk. A legutolsó tíz év alatt több, mint egy millió ház épült a nagyvárosokon kívül, a falvakban. Ennek következtében a városi egyházak pusztulnak és szegényednek. Az előtt a kettős feladat előtt állanak, hogy egyfelől a legyengült városi gyülekezetet fenntartsák, másfelől a vidékről gondoskodjanak.

2. **Afrika.** A hatalmas változásra, melyen Afrika a jelenben átmegy, jellemző, hogy az eddig teljesen irodalom nélküli törzsek hova-tovább saját nyelvű írásokhoz jutnak és ezzel egy teljesen új kultúrfokra érkeznek. Afrikában kb. 1200 féle nyelven és tájszólással beszélnek, amelyből 500-nak van nagyobb jelentősége. Ezek közül 243 nyelven jelentek meg egyes keresztyén iratok és ezzel kezdetét vette valamelyes irodalom. Ez a tény az afrikai keresztyén misszionáriusok odaadó nyelvészeti munkájának és az afrikai néplélek szeretetteljes megfigyelésének a bizonyítéka. De ez a kezdet még nagyon csekély; alig száz nyelv van, amelyen már öt kötetes „könyvtár” jelent meg és csak 17 nyelven adatott ki eddig 25 drb könyv. Azonban tény az, hogy Afrika olvasni tanul és nemcsak az anyanyelvén, hanem európai nyelveken is.

3. **Imádságtilalom.** A zürichi városi tanácsban egyik kommunista tag azt az indítványt tette, hogy az összes városi intézményekben (iskola, kórház, menedékhely stb.) tiltassék el az imádság. 37 polgári szavazattal 28 szociálista ellen az indítvány elvetetett.

4. **A berlini városi tanács** a kommunisták és szociálisták szavazatával elfogadta azt az indítványt, hogy a berlini városi kórházakban nem szabad tömeges lelki gondozást, pld. istentiszteletet végezni. A beteg kívánságára meg van ugyan engedve annak külön meglátogatása, de éppen a súlyos betegetől vonja meg e tilalom a lelki gondozást.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Két új könyv a Magyar Ifjúság Könyvtárában.

Az irodalmilag magára hagyott erdélyi magyar ifjúságot felkarolandó, indította meg a Minerva a Magyar Ifjúság Könyvtára c. kis füzet-sorozatát.

Nemrégiben jelent meg a sorozat 9. száma gyanánt *Dr. Imre Lajos: Ifjúsági játékok könyve*. A hézagpótló füzet „Mit játszunk?” c. alatti bevezetésében a játék fontosságát és pedagógiai jelentőségét állapítja meg az író. Nem új játékokat ad, hanem felújít feledésbe ment régi játékokat, ismeretessé tesz nálunk ismeretlen külföldi dolgokat. Az összegyűjtött, képekkel illusztrált 28 tömeg-, 24 csapat-, 9 nyomozó és megfigyelő- és a 24 szobai játék mindenike egy-egy gyöngye az ifjúságot nemesen és kellemesen szórakoztató játékoknak. Nem szabadna lennie nevelőnek, tanárnak, tanítónak, vagy gondos szülőnek, aki ezt a könyvet kezébe ne adja a mindkét nembeli ifjúságnak. Ha ezek a játékok átmennének az ifjúság életébe, sok tétlen, üres órája válna kellemes szórakozássá és sok ízléstelen, léha szórakozása válna nemes időtöltéssé. Várjuk a könyv további füzetekkel való kiegészítését.

A sorozat másik füzete a 10. sz. alatt *Málnásy Tivadár* tollából kikerült „*Kis pont*” c. ifjúsági elbeszélés. A „*Kis pont*” a csiksomlyói gimnázium IV. osztályos fiai „tizek” társaságának legkisebb tagja, a Pál-utcai fiúk Nemecekére emlékeztető

Lencz Vili. Az ő önfeláldozó barátság tüzeben elégő kis életnek mécse világítja meg egy osztály tíz növendéke életének egy délutánját. Az a rövid délután a régebbi szabadabb, romantikusabb, indián-regények és rabló kalandok hősein lelkesedő kis diákok világába visz vissza. A meseszöveg világos és biztos, a vége felé drámai feszüléssel teljes. Valahogy azt érezzük, hogy azok a haszontalan kis fickók nem érdemlik meg, hogy egy társuk egyikük megmentéséért életét adja. Ez az egyensúlyozatlanság teszi ránk azt a benyomást, hogy egyszerűbb, nemesebb szórakozás képében kellett volna a főgondot kifejezéssé szolgáló eszközöket elővarázsolni.

Ez az ifjúság alapos ismeretén felépült elbeszélés nyereség ifjúsági irodalmunk nagyon is szegény mérlegén.

Alkalomadtán a reprezentáns erdélyi szépírók valamelyikét szerenénk látni az ifjúság között forgolódván. Az erdélyi magyar ifjúság ezt elvárja, követeli és megérdemli.

u. r.

MEGBESZÉLÉSEK.

Hisz-e a református ember a pokolban?

Egyik tekintélyes városi gyülekezetünk lelkipásztorának kérésére közöljük az alábbi két levelet, érdekes dokumentumául annak, hogy mindig és mindenütt vannak kereső lelkek, akik sokszor éppen a legnehezebb problémákkal való tusakodás és viaskodás közben bukkannak rá a kegyelem útjára!

I. A kérdés.

Nagytiszteletű Úr!

Köztem és egy ismerősöm közt felmerült a következő ügy: Hisz-e a református egyén a *pokolban*?

Ő, lévén református, azt állítja, hogy ez nem létezik, *a református nem hisz a pokolban!*

Én pedig azt állítom, hogy igenis a ref. ember is ép úgy hiszi azt, mint a róm. kath.

Ezen ügyben kérem szíves felvilágosítását, mert addig nem áll el sem barátunk állításától, míg Nagytiszteletű Uraságod nem dönt, sem pedig én. Kérésünk mielőbbi elintézése után maradtam a Nagytiszteletű Úrnak tisztelő híve:

x. y. joghallgató.

II. A felelet.

Levelére, melyben egy vita alkalmával felmerült azon kérdésére nézve kéri felvilágosításomat, hogy: „hisz-e a református egyén a pokolban?” — válaszomat a következőkben adom meg:

A református ember hittudatával ellenkezik a pokol létezésében való hit, de természetesen csak akkor, ha e kifejezés alatt egy olyan helyet értünk, ahol az elkárhozott lelkek örök-kétartó gyötrelmeket szenvednek. Ilyen pokol létezése ellentétben áll hittudatunkkal azért, mert a Krisztus által kijelentett Isten-Atyaság fogalmával ellenkezik az a feltevés. Hitünk szerint, Isten maga a végzetetlen szeretet, kinek irgalma és kegyelme mindenekre kiterjed, — fel sem tételezhető hát ker. állásponton, hogy Ő még a szerintünk megátalkodott gyermekeire is, valamikor és valahol, valaha úgy hatni ne tudna, hogy az megváltozzék s a gyermekeknek ígért idvességnek részese ne lehetne. Így működött s működik kegyelme ránk, földön élőkre nézve az ő szent fia, a Jézus Krisztus által, — de, hitünk szerint, a föld nem minden s kik itt gyengék és gyarlók, azok elől nincs elzárva az örökkévalóságban a tökéletesedés útja. Azonban, ha a pokolnak olyan értelmezést adunk, hogy a bűnösök elveszik méltó büntetésüket, akkor ez a felfogás a mi hittudatunkkal talál, mert hitünk, tapasztalati meggyőződésünk az, hogy van igazság s a büntetés, ha késik is, soha el nem marad. Különben, erről a kérdésről sokat lehetne írni, de feleslegesnek tartom a további fejtegetést. A hit benső, egyéni meggyőződés dolga s így itt bírő más nem lehet, mint a lelkiismeret. Zsinórmértékül elfogadhatjuk azonban azt, amit Jézus Krisztus kijelentett s ami pár szóban nem egyéb, mint a szeretet parancsának a mennyei Atyába vetett rendíthetetlen hitel és bizalommal való betöltése s ennek alapján, kegyelméből, az örökéletnek, ha idvességnek bizonyos várása. A vitatkozások, ha nézetünk általunk tisztul, akkor jók, de, ha szeretetlenségre, vagy épen gyűlöletre vezetnek, mint a történelem tanúsítja, átkaik az emberiségnek. Önök is ezt tartsák szem előtt. A hit terén sokszor lassú az átértés, mert átértésre is szükség van, azért benső, egyéni dolog az, azt tisztelni tartozunk és senkitől sem kívánhatjuk, hogy úgy gondolkozzék, mint mi, de azt igen, hogy szeretettel járjon el mindenütt és mindenekben.

Ha válaszom nem elégítené ki Önöket, bocsássanak meg. Én bírő ilyen kérdésekben nem lehetek. Égy az én tisztem, hogy hirdessem Krisztust, ki a békesség és szeretet.

Szeretettel üdvözli mindkettőjüket:

N. N. ref. lelkész.

III. Mit mondanak hitvallásaink?

„Hisszük, hogy a hívők a testi halál után azonnal Krisztushoz költöznek, annál fogva ők teljesen nem szorulnak az élőknek a holtakért való tisztességtételeire, vagy könyörgéseire, általában semminemű szolgálataira. Hasonlóképpen hisszük, hogy a hitetlenek egyenesen a pokolba vettetnek, ahonnan az istentelenek előtt nem nyílik fel a kivezető út, az élők hármínevezredes szolgálataiért sem. Amit pedig némelyek a tisztító tűzről tanítanak, az ellenkezik ezzel a keresztyéni hittel: *Hiszem bűneink bocsánatát és az örök életet*; továbbá ellenkezik a Krisztus által való tökéletes megtisztulással és az Úr következő mondásával: *Bizony, bizony mondom néktek, aki az én beszédemet hallgatja és hiszen annak, aki engem elbocsátott, örök élete vagyoni és kárhozatra nem megy, hanem átment a halálból az örök életre.* (II. Helvét Hitvallás, 26. rész, 3. és 4. pont.)

Miért szenvedett Jézus a Pontius Pilátus bírósága alatt? Azért, hogy ő ártatlan létére bíró által halálra ítéltetvén, minket Isten kemény ítéletétől, amely a bűnért reánk várt, megmentsen. — *Miért teszed ezt is hozzá: szálla alá poklokra?* Hogy az én nagy bánatimban és kemény kísértéseimben magamat ezzel a vigasztalással tartsam fenn: hogy az én Uram Jézus Krisztus, szívének mondhatlan keserűségével, gyötrelmével és rettegésével, melyeket ugyan előbb is hordozott, de amelyek teljesen a kereszten borították el, engem a pokol kínjaitól és gyötrelmeitől megszabadított. (Heidelbergi Káté, 38. és 44. kérdés.)

A „*Kálvinista Világ*“ következő, (augusztus—szeptemberi összevont) száma „*Az Út*“ szeptemberi száma mellett fog megjelenni.
